

FRANCISZKA BAŁABAN

ur. 1929; Rzeczyca Ziemiańska

Miejsce i czas wydarzeń	Rzeczyca Ziemiańska, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Rzeczyca Ziemiańska, II wojna światowa, wyzwolenie, żołnierze niemieccy

Wyzwolenie

Wyzwolenie też zapamiętałam bardzo dobrze, bo jednak ciężka okupacja, ale się zbliżał [ten] czterdziesty czwarty rok. Jesteśmy na podwórku i słyszymy front na Wiśle, bez przerwy walka, dzień i noc walą z tej broni. Przeróżające to było. Trupów nie było widać, okopy były i ludzie się kryli. Któregoś dnia, jesteśmy z mamą na podwórku, a tu idą Rosjanie, po polach, po zbożu, po wszystkim, nie szukają drogi. Jeszcze jedna historia, trudna dla mnie, o której powiem. Jedzie drogą wóz niemieckich żołnierzy rannych. Taki wojskowy wóz, duży i leżą z urwanymi nogami, okaleczeni, a tu już są Rosjanie. [A] oni powoli jadą do przodu, nie wiem, w stronę Niska, w tym kierunku się kierowali, bo na Wiśle jeszcze była walka. Moja mama, która tak rozpacziała o wszystko, mówi: "Słuchaj, ja im choć wyniosę pić, oni tam tacy leżą. Przecież oni w końcu niewinni, że ta wojna jest. Oni nie wymyślili tej wojny.". A ojciec mówi do matki: "Nie rób tego, bo ten, który prowadzi ten wóz, to cię jeszcze zastrzeli, bo on broń ma.", mama się zatrzymała. [Wtedy] to zobaczyłam, to męstwo niemieckie ogromne i strach przed nim, a później tą nędzę niemiecką. Zrozumiałam dopiero co to jest wojna, że wojna to straszna rzecz. [Należy] wszystko robić, żeby nie doszło do wojny, rozmawiać, można dyskutować, można jakoś się umówić, [bo] wojna [jest] straszna. I ja tę wojnę przeżyłam.

Data i miejsce nagrania	2012-06-22, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Dominika Jasłowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"